

Pr. 56/2023
CRS

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛDOVA

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr.198
Tel.: (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2/4845 din 23.03.2023

La nr. 56 din 06.03.2023

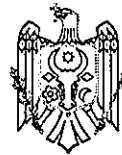
Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea articolului 23 din Legea cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală nr.1593/2002.

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 3 (trei) file.

Director

Digitally signed by Rusu Iulian
Date: 2023.03.24 09:06:20 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Iulian RUSU

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	674
"24"	03 2023
Ora	

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO23/8608 din 22.03.2023

la proiectul de lege pentru modificarea articolului 23 din Legea cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală nr.1593/2002

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este Deputați în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional "*etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei anticorupție a fost plasat pe pagina web a Parlamentului la 06 martie 2023, fiind asigurat accesul părților interesate la materialele proiectului, pentru a putea lua cunoștință și a prezenta sau expedia recomandări.

Spre efectuarea expertizei anticorupție, proiectul a fost transmis la 07 martie 2023. Prin urmare, în procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigörile de asigurare a transparenței decizionale prevăzute la art.11 alin.(2²) și art.12 alin.(2) al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Din conținutul proiectului poate fi dedus că scopul acestuia constă în completarea listei categoriilor de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă care nu achită prima respectivă.

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune scutirea de achitarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă a persoanelor cu dizabilități severe, accentuate sau medii, precum și pensionarilor care:

-) sunt fondatori de întreprinderi individuale;
-) desfășoară activități independente în domeniul comerțului cu amănuntul, cu excepția comerțului cu mărfuri supuse accizelor;
-) desfășoară activități în domeniul achizițiilor de produse din fitotehnie și/sau horticultură și/sau de obiecte ale regnului vegetal.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prevederile proiectului promovează interesele persoanelor cu dizabilități severe, accentuate sau medii, precum și pensionarilor care:

-) sunt fondatori de întreprinderi individuale;
-) desfășoară activități independente în domeniul comerțului cu amănuntul, cu excepția comerțului cu mărfuri supuse accizelor;
-) desfășoară activități în domeniul achizițiilor de produse din fitotehnie și/sau horticultură și/sau de obiecte ale regnului vegetal.

Prin urmare, promovarea intereselor menționate supra nu este în detrimentul interesului public general. Concomitent, specifică faptul că, în mod indirect, aprobarea noilor modificări va diminua veniturile acumulate la bugetul public național sub formă de prime de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota informativă care cuprinde:*

- a) *denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) *condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) *descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) *principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) *modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.*

În nota informativă conține compartimentele: denumirea autorului, condițiile care au impus

elaborarea proiectului și finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări, principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi, fundamentarea economico-financiară, modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare, avizarea și consultarea publică a proiectului.

Astfel, în contextul art.30 al Legii nr.100/2017, menționăm că nota informativă conține compartimentele necesare și, prin urmare, corespunde cerințelor stabilite în anexa nr.1 la legea prenotată.

Totodată, informația prezentată de către autori în nota informativă nu justifică necesitatea proiectului. În context, precizăm că potrivit anexei nr.1 la Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, în compartimentul „*Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite*” din nota informativă urmează să fie indicate:

-) finalitățile urmărite prin adoptarea actului normativ;
-) rezultatele scontate după adoptarea și implementarea acestuia;
-) descrierea viziunii clare privind efectele actului normativ după implementarea prevederilor acestuia;
-) argumentarea, în baza evaluării beneficiilor, a necesității adoptării actului normativ;
-) prezentarea lucrărilor științifice, studiilor de cercetare, rapoartelor, recomandărilor internaționale și a altor materiale care au fost luate în considerare la elaborarea proiectului actului normativ.

În cazul prezentului proiect, autorii se limitează la:

-) simpla menționare modificărilor propuse;
-) constatarea neachitării de către persoanele menționate mai sus a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, în cazul aprobării proiectului;
-) specificarea faptului că anterior aceste categorii de persoane au beneficiat de dreptul de a nu se asigura în mod individual pe motiv că sunt deja asigurate potrivit art.4 alin.(4) lit.i) și j) din Legea nr. 1585/1998.

Categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, în forma în care se propune în proiect, au fost reglementate în art.23 alin.(4) din Legea nr.1593/2002, în baza modificărilor operate prin Legea nr.171/2019 cu privire la modificarea unor acte legislative.

Ulterior, prin Legea nr.356/2022 pentru modificarea unor acte normative, autor al căreia a fost Guvernul, norma prenotată a fost modificată în măsura în care din toate categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, care beneficiau de dreptul de a nu achita această primă, au rămas doar proprietarii de terenuri cu destinație agricolă, cu excepția grădinilor și loturilor pentru legumicultură, indiferent de faptul dacă au dat sau nu aceste terenuri în arendă sau folosință pe bază de contract.

În nota informativă a proiectului Legii nr.356/2022, Guvernul a specificat că: „*Modificarea articolului 23 din Legea nr.1593/2022 este argumentată de necesitatea eliminării discriminării și corelarea echității între persoanele fizice ce obțin venit din activitatea pe care o desfășoară, prin perfecționarea mecanismelor de achitare a contribuțiilor în funcție de veniturile reale, fapt ce inclusiv va contribui la creșterea fondurilor de asigurare obligatorie de asistență medicală*”.

Generalizând cele expuse supra, conchidem că în lipsa unor argumente pertinente și concludente, nota informativă conține o justificare insuficientă a necesității promovării proiectului de act normativ.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară”.

Deși în nota informativă autorii au menționat că implementarea proiectului de lege nu presupune cheltuieli financiare de la bugetul de stat, aceștia n-au prezentat careva date care să descrie impactul economico-financiar al modificărilor propuse asupra bugetului public național, care în mod indirect va fi prejudiciat prin ratarea veniturilor, sub formă de prime de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, generată de noile reglementări.

În acest context, menționăm necesitatea consultării Guvernului și obținerii avizului în vederea concretizării oportunității promovării proiectului, prin prisma respectării politicii bugetar-fiscale de care acesta se conduce în activitatea sa.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.&n

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului nu reglementează activitatea agenților publici sau a entităților publice.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul legii pentru modificarea articolului 23 din Legea cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală nr.1593/2002 este promovat de către un grup de deputați în Parlament, în scopul completării listei categoriilor de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă care nu achită prima respectivă.

În cadrul procesului de elaborare au fost respectate prevederile legale cu privire la transparența în procesul decizional și proiectul corespunde normelor de tehnică legislativă.

În lipsa informațiilor pertinente și concludente în nota informativă, există un potențial risc de prejudiciere a interesului public general, prin prejudicierea indirectă a bugetului public național, manifestată prin ratarea veniturilor, sub formă de prime de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, generată de noile reglementări.

În acest context, menționăm necesitatea consultării Guvernului și obținerii avizului în vederea concretizării oportunității promovării proiectului, prin prisma respectării politicii bugetar-fiscale de care acesta se conduce în activitatea sa.

Nota informativă conține o justificare insuficientă a necesității promovării proiectului de act normativ.

22.03.2023

Digitally signed by Gheorghîță Vadim
Date: 2023.03.23 14:50:56 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:

Vadim Gheorghîță , Inspector principal

